

Θέμα: Αποσαφήνιση τρόπου κτήσης ιθαγένειας σε περίπτωση αμφιβολίας.
Υποστατοί και ανυπόστατοι γάμοι πριν την εισαγωγή του Αστικού Κώδικα.

15.09.2010

Α.φ. 125067/

Λ. Μπαλτσιώτης

Ο Συνήγορος του Πολίτη έλαβε την αναφορά σας σχετικά με την μη αποστολή της σχετικής αίτησης «καθορισμού» ιθαγένειας της Α που υποβλήθηκε το 2007 αρμοδίως στην ελληνική Πρεσβεία/Προξενείο στο Λίβανο, αλλά μέχρι και σήμερα δεν έχει παραληφθεί από την αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Εσωτερικών.

Μετά από επικοινωνία που είχαμε με τη διευθύνουσα το ελληνικό Προξενείο, πληροφορηθήκαμε ότι υποβάλατε εκ νέου την αίτησή της Α, η οποία έχει ήδη φτάσει στην Διεύθυνση Ιθαγένειας του Υπουργείου Εσωτερικών. Ως εκ τούτου δεν υφίσταται περαιτέρω πεδίο διαμεσολάβησης και η αναφορά σας τίθεται στο Αρχείο.

Επιτρέψατε μας, ωστόσο, να προβούμε σε μερικές παρατηρήσεις σχετικά με την αίτηση της κας Α, την οποία εκπροσωπείτε. Η διατύπωση της αίτησης προς τις ελληνικές Προξενικές Αρχές στον Λίβανο αλλά και προς την Αρχή μας, δημιουργεί σύγχυση σχετικά με το ακριβές αίτημα. Και τούτο για τους λόγους που εκτίθενται στη συνέχεια. Σε όλα τα έγγραφα διατυπώνεται ως αίτημα «καθορισμού» ιθαγένειας, δηλαδή διαπίστωσης της ελληνικής ιθαγένειας και γίνεται επίκληση ληξιαρχικών και άλλων γεγονότων που σχετίζονται με τη διαπίστωση/καθορισμό ιθαγένειας (π.χ. απώτεροι ανιόντες έλληνες πολίτες), ενώ, κατά τα φαινόμενα, πρόκειται για αίτημα πολιτογράφησης ομογενούς που κατοικεί στο εξωτερικό. Την σύγχυση αυτή επιτείνει τόσο η διατύπωση όσο και η απόφαση της Νομαρχίας Αθηνών που επισυνάπτεται σχετικά με την ιθαγένεια του πατέρα της αιτούσας, διότι αναφέρεται σε «διαπίστωση Ελληνικής ιθαγένειας» και προβαίνει σε «καθορισμό έτος γέννησης αδηλώτου», ωσάν δηλαδή να πρόκειται περί διαπίστωσης. Όμως, όπως προκύπτει τόσο από την εγγραφή του πατέρα της αιτούσας στο δημοτολόγιο του δήμου Αθηναίων, όσο κυρίως από το ΦΕΚ με το οποίο του αποδίδεται η ιθαγένεια και τον σχετικό φάκελο που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών (Φ. 100XXX), **η ελληνική ιθαγένεια του Β, πατέρα της αιτούσας, δεν διαπιστώθηκε, αλλά την απέκτησε μετά από πολιτογράφηση.** Ένα ακόμη σφάλμα εντοπίζεται, χωρίς όμως νομική συνέπεια, στην εγγραφή του ανωτέρω στο δημοτολόγιο, καθώς ως νομική βάση της ιθαγένειας δεν εμφανίζεται το σχετικό άρθρο περί πολιτογράφησης, αλλά αυτό της ορκωμοσίας λόγω πολιτογράφησης του τότε ΚΕΙ (αρ. 62 παρ.1 του ν. 2910/01). Βέβαια, και από την παράθεση της παραπάνω διάταξης είναι σαφές ότι πρόκειται για πολιτογράφηση εφόσον **μόνο αυτή έχει ως επακόλουθο την δόση του όρκου του έλληνα πολίτη**, σε αντίθεση με τη διαπίστωση ή τη δήλωση του άρθρου 14 (πρώην 69) του προϊσχύοντος Κ.Ε.Ι.. Περαιτέρω, το ΦΕΚ δεν αφήνει καμία αμφιβολία σχετικά με τη νομική βάση κτήσης της ιθαγένειας του πατέρα της αιτούσας: *«Με την υπ' αριθμ. Φ. 100XXX/8360/23.5.2005 απόφαση του Υφυπουργού Εσωτερικών, Δημ. Διοίκησης και Αποκ/σης, γίνεται δεκτή η από 30.12.2003 αίτηση πολιτογράφησης του ομογενούς αλλοδαπού Β του Γ[όνομα πατρός], για την απόκτηση της Ελληνικής ιθαγένειας»* (ΦΕΚ Β' XXX, 31.05.2005, σ. Χ, το οποίο και σας επισυνάπτεται).

Από τα ανωτέρω σαφώς προκύπτει ότι εφόσον ο πατέρας της αιτούσης απέκτησε την ελληνική ιθαγένεια με πολιτογράφηση ως ομογενής, και η αιτούσα θα πρέπει να αιτηθεί την πολιτογράφησή της ως ομογενής.

Κατά την άποψη της Αρχής μας, ωστόσο, η αιτούσα θα μπορούσε να αιτηθεί ακόμη και τη διαπίστωση της ιθαγένειάς της ή την απόκτηση της με την δήλωση του άρθρου 14 (πρώην 69) του ΚΕΙ, αν στο πρόσωπό της συνέτρεχαν οι ουσιαστικές προϋποθέσεις. Εξ όσων όμως γνωστοποιείτε μέσω της αναφοράς στην Αρχή μας, αλλά και εξ όσων προκύπτουν από την αίτησή σας στις ελληνικές Προξενικές Αρχές, η αιτούσα δεν μπορεί να αποκτήσει την ελληνική ιθαγένεια παρά μόνο με πολιτογράφηση ομογενούς. Ειδικότερα, ο Δ, γεννημένος το 1869 και εγγραμμένος στα μητρώα αρρένων της Άνδρου νυμφεύεται την αλλοδαπή Ε, κατά τα φαινόμενα με υποστατό για το τότε ελληνικό δίκαιο θρησκευτικό γάμο. Το τέκνο που γεννήθηκε από αυτό το γάμο, [η] ΣΤ, ελληνίδα υπήκοος, καθόσον ήταν τέκνο εκ πατρός έλληνα υπηκόου, παντρεύεται τον Φεβρουάριο του 1941 στον σημερινό Λίβανο, τον αλλοδαπό Γ [βλ. παρπάνω], χριστιανό ορθόδοξο κατά τους ισχυρισμούς σας. Πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι όταν έλαβε χώρα ο γάμος η περιοχή του Λιβάνου δεν είχε ανεξαρτητοποιηθεί πλήρως και βρισκόταν ακόμη υπό Γαλλική Εντολή, αλλά αυτό ουδεμία σημασία έχει εφόσον ο πολιτικός γάμος δεν ήταν θεσπισμένος στα εδάφη εκείνα, και η κάθε θρησκευτική κοινότητα καθόριζε τον τύπο του γάμου που η ίδια έκανε δεκτό. Όμως, σύμφωνα με το τότε ισχύον ελληνικό δίκαιο ιθαγένειας, ελληνίδα πολίτης που παντρευόταν με υποστατό γάμο αλλοδαπό έχανε την ιθαγένειά της. Μάλιστα, ακόμη και αν ο γάμος δεν έγινε με το ορθόδοξο τυπικό, δεν ιερολογήθηκε από ορθόδοξο ιερέα, αλλά είτε από ουνίτη είτε από καθολικό ιερέα ήταν υποστατός για το τότε ελληνικό δίκαιο, πριν δηλαδή την εισαγωγή του Αστικού Κώδικα (βλ. και αναφορά 10100/09 στην ιστοσελίδα της Αρχής). Άρα ο πατέρας της αιτούσης εναλλακτικά και ορθότερα θα έπρεπε να αποκτήσει την ελληνική ιθαγένεια με δήλωση του ως τέκνο ελληνίδας που απώλεσε την ελληνική ιθαγένεια λόγω υποστατού γάμου με αλλοδαπό. Και στην περίπτωση όμως αυτή η ιθαγένεια δε μεταβιβάζεται στα τέκνα που έχουν ενηλικιωθεί κατά τη στιγμή της δήλωσης.

Συμπερασματικά, ο μόνος τρόπος για να αποκτήσει την ελληνική ιθαγένεια είναι να αιτηθεί την πολιτογράφησή της ως ομογενής κάτοικος εξωτερικού.